

AIR 1990 SUPREME COURT 371
RANGANATH MISRA, P.B. SAWANT AND K. RAMASWAMY, JJ.

WRIT PETNS. NOS. 100 AND 1078 OF 1988, D/-15-12-1989.

Bhagwati Prasad, Petitioner v. Delhi State Mineral Development Corporation, Respondent.

WITH

Smt. Bhagwati Devi and others, Petitioners v. Delhi State Mineral Development Corporation, Respondent.

(A) Constitution of India, Art.32 - New plea - Finding of fact - Industrial dispute - Supreme Court directing industrial Tribunal to examine contentions of parties on all issues - Statements of facts of Tribunal cannot be assailed before Court for first time.

Industrial tribunals - Statements of facts recorded - Cannot be assailed before Court for first time.

It is now settled law that the statement of facts recorded by a Court or Quasi - Judicial Tribunal in its proceedings as regards the matters which transpired during the hearing before it would not be permitted to be assailed as incorrect unless steps are taken before the same forum. It may be open to a party to bring such statement to the notice of the Court / Tribunal and to have it deleted or amended. It is not, therefore, open to the parties or the Counsel to say that the proceedings recorded by the Tribunal are incorrect. (Para 5)

(B) Constitution of India, Art.39(d), Art.309 and Art.311 - Equal pay for equal work - Daily rated workers - Appointment - Workers not possessing initial minimum prescribed educational qualification at the time of appointment - Gaining sufficient experience after many years of service - Confirmation cannot be refused to them on ground that they did not possess requisite qualification - They would be entitled to pay equal to persons appointed in regular basis.

Equal pay for equal work - Daily rated workers - Appointed without having minimum prescribed educational qualification - Confirmation.

Practical experience would always aid the person to effectively discharge the duties and is a sure guide to assess the suitability. The initial minimum educational qualification prescribed for the different posts is undoubtedly a factor to be reckoned with but it is so at the time of the initial entry into the service. Once the appointments of petitioners were made as daily rated workers and they were allowed to work for a considerable length of time, it would be hard and harsh to deny them the confirmation in the respective posts on the ground that they lack the prescribed educational qualifications. It can be said that three year's experience, ignoring artificial break in service for short period/periods created by the management, in the circumstances, would be sufficient for confirmation. If there is a gap of more than three months between the period of termination and re-appointment that period may be excluded in the computation of the three years period. Therefore, the petitioners are entitled to equal pay at par with the persons appointed on regular basis to the similar post or discharge similar duties, and are entitled to the scale of pay and all allowances revised from time to time for the said posts. (Para 6)

AIR 1990 SUPREME COURT 371
JUDGEMENT

K. RAMASWAMY, J.:- The two writ petitions raise common questions of fact and law and accordingly they are disposed of by a common judgment.

2. The petitioners in both the writ petitions are daily rated workers working in the respondent-Corporation and they are seeking (@page-SC372) relief under Art. 32 of the Constitution for a writ of mandamus or other directions to regularise their services in the respective units and to pay them equal wages with initial basic pay, D.A. and other admissible allowances at par with regularly appointed employees of the respondent performing the same or similar duties. Admittedly, they have been appointed on daily wages between 1983 and 1986 and they have been working ever since. It is contended by them that despite their continuous service respondent has resorted to unfair labour practice in creating artificial break in service to deprive them of the benefit of continuous service. As they are not being paid equal wages at par with regular employees, this offends their right to equality of pay under Art. 14 and such action is contrary to the provisions of Art. 39.

3. The respondent had raised several disputed questions of fact which needed elaborate investigation. This Court by its order dated January 27, 1989, after hearing the counsel

on either side, directed the Industrial Tribunal at Delhi to examine the contentions of the petitioners and the stand taken by the respondent, on all issues after providing full opportunity to the parties of hearing including leading of evidence, oral and documentary, and to make a report to the Registry of this Court within six months. Pursuant to the above direction, the Industrial Tribunal afforded reasonable opportunity to both parties. It would appear that both parties agreed that oral evidence need not be adduced (though respondent is now disputing that fact), and both the parties filed documentary evidence. The Tribunal held 12 sittings heard the counsel considered the record and submitted its report dated September 15, 1989. The respondent has filed its objections to the report.

4. We have heard learned counsel for the petitioners and Shri R. K. Jain, learned counsel for the respondent. The Tribunal found thus: "After taking into consideration all the facts and circumstances I come to the conclusion that all the petitioners/ workmen are performing same or similar duties as are performed by the incumbents of group 'D' posts of the DSMDC and consequently on the principle of 'equal pay for equal work' enshrined in Art. 39(d) read with Arts, 14 and 16 of the Constitution, all these workmen petitioners are en-

titled to equal pay for equal work in relation to the regular employees." On the question of the nature of the work being discharged by the petitioners; it found that some of the workmen are shown to have been working with designations such as Wages Slip, Truck Loading Clerk, Attendance Keeper Clerk, Drill Man, Office Work, Stone Bricks Clerk, Fitter Survey, Pipe Fitter, Operator, Pump Operator, Creche Cheek Post Clerk, Permit Clerk etc., which go to suggest that those workmen were performing skilled or semi-skilled jobs or work of clerical nature. It, therefore, suggested that the workmen with these designations may also be equated with incumbents of group 'D' posts. However, it held that their scale of pay and the entitlement to the wages should be worked out in an inquiry under S. 33C(2) of the Industrial Disputes Act. It also further found that since the petitioners have been appointed way back between 1983 and 1986, they are to be regularised, first 1/3rd of them immediately in the pay scale of Rs. 196-232 or, the corresponding revised scale with allowances; another one-third of the petitioners workmen to be regularised by April 1, 1990 and the remaining one-third to be regularised by April 1, 1991. The workmen are entitled to one increment for every two completed years of their service counted from the date of commencement of service under the Management and by ignoring the artificial breaks created by the respondent. It also held that the dismissal of the workmen without following the rule of last come first go is an unfair labour practice, arbitrary and discriminatory. It also held that the justification for not regularising the service of the petitioners, namely, unlikelihood of the extension of the mining lease after its expiry was belied by the subsequent advertisement calling applications for filling up the vacancies. Accordingly, it held that non-regularisation due to uncertainty of the contract is only a pretence and is not valid in law. It also held that though some of the persons like (@page-SC373) **S/Shri Chander Pal Pawar, Lok Nath Rai and Dinesh Kumar** are eligible to hold the post of Assistant Gr. III and their reversion for lack of requisite, educational qualification is discriminatory arbitrary and is an abuse of power

by the Management. Accordingly, it suggested the framing of a scheme for regularising the services of all the petitioners.

5. Shri R. K. Jain, learned counsel for the respondent, has vehemently assailed the tenability of all the recommendations. It is his further contention that the respondent did not agree to dispense with adducing oral evidence and despite the direction of this Court to submit a preliminary report the Tribunal is wrong in stating that it on-dent agreed that the Tribunal would the final report. He disputed the findings on merits pointing out various contentions raised by the respondent in its pleading, objections and the documents filed before the Tribunal. **It is now settled law that the statement of facts recorded by a Court or Quasi-Judicial Tribunal in its proceedings as regards the matters which transpired during the hearing before it would not be permitted to be assailed as incorrect unless steps are taken before the same forum. It may be open to a party to bring such statement to the notice of the Court/Tribunal and to have it deleted or amended. It is not, therefore, open to the parties or the counsel to say that the proceedings recorded by the Tribunal are incorrect.** The further contention that the respondent did not agree to dispense with the adduction of oral evidence and that the report should be the preliminary report cannot be countenanced. Accordingly, we hold that it is no longer open to the respondent to say that it has not consented to dispense with adducing oral evidence and to the Tribunal submitting its final report instead of a preliminary one as directed by this Court. During the pendency of these writ petitions, 16 workmen were retrenched. Shri R. K. Jain, learned counsel. The respondents send findings contentions raised appearing for the respondent, has agreed that if there is work and any of these sixteen persons reports for duty, work shall be provided. This Court further directed to pay the petitioners at the rate of Rs. 25/- per day.

6. The main controversy centres round the question whether some. petitioners are possessed of the requisite qualifications to hold the posts so as to entitle them to be confirmed in the respective posts held by them. The indisputable facts are that the petitioners were appointed between the period 1983 and 1986 and ever since, they have been working and have gained sufficient experience in the actual discharge of duties attached to the posts held by them. **Practical experience would always aid the person to effectively discharge the duties and is a sure guide to assess the suitability. The initial minimum educational qualification prescribed for the different posts is undoubtedly a factor to be reckoned with, but it is so at the time of the initial-entry into the service. Once the appointments were made as daily rated workers and they were allowed to work for a considerable length of time, it would be hard and harsh to deny them the confirmation in the respective posts on the ground that they lack the prescribed educational qualifications. In our view, three years' experience, ignoring artificial break in service for short periods created by the respondent. In the circumstances, would be sufficient for confirmation. If there is a gap of more than three months between the period of termination and re-appointment that period may be excluded in the computation of the three years period.** Since the petitioners before us satisfy the requirement of three years, service as calculated above, we direct that 40 of the senior-most workmen should be regularised with immediate effect and the remaining 118 petitioners should be regularised in a phased manner, before April 1, 1991 and promoted to the next higher post according to the standing orders. **All the petitioners are entitled to equal pay at par with the persons appointed on regular basis to the similar post or discharge similar duties, and are entitled to the scale of pay and all allowances revised from time to time for the said posts.** We further direct that 16 of the petitioners who are ousted from the service pending the writ petition should be reinstated immediately. Suitable promotional avenues should be created and the respondent should consider the eligible candidates for being promoted to such posts. The respondent (@page-SC374) is directed to deposit a sum of Rupees 10,000/- in the Registry of this Court within four weeks to meet the remuneration of the Industrial Tribunal. The writ petitions are accordingly allowed, but without costs.

Petitions allowed.

Nagpur University Teachers' Association MEETING NOTICE : 1

Dated : 10.09.2001

From :

Prof. E. H. KATHALE

Secretary, NUTA

N-162, Reshim Bag, Nagpur 444 009

To,

All the members of the

Nagpur University Teachers' Association

Dear members,

I have the honour to inform you that General Body meeting of the Nagpur University Teachers' Association will be held at 12.00 noon, on the Day and the Date mentioned below.

2. If you propose to move any resolution for the consideration of the General Body, you are requested to send such resolution to me, with a copy to Prof. B.T.Deshmukh, President, NUTA, No. 3, Subodh Colony, Near Vidarbha Mahavidyalaya, Amravati 444604 within a period of 10 days from the date of the posting of this Bulletin.

3. It will not be possible to include in the agenda, resolutions received after the due date. So please make it convenient to send such resolutions, if any, within the stipulated time. The place of the meeting will be intimated to you alongwith the agenda.

Thanking you.

Yours faithfully
Sd/- E. H. Kathale
Secretary, NUTA.

Time, Day and Date of the Meeting:

**12.00 Noon on Sunday, the
11th November, 2001**

नेट/सेट परीक्षा उत्तीर्ण न झाल्याने शिक्षकांची वार्षिक वेतनवाढ रोखणे

दुसरे अधिवेशन २००१ :

शुक्रवार, दिनांक ३ ऑगस्ट २००१

: महाराष्ट्र विधानपरिषद

नेट/सेट परीक्षा उत्तीर्ण न झाल्याने शिक्षकांची वार्षिक वेतनवाढ रोखणे
यासंबंधी सर्वश्री वसंत काळे, बी.टी.देशमुख, प.म. पाटील
यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

श्री.वसंत काळे (औरंगाबाद विभाग शिक्षक) : अध्यक्ष महोदय, नियम १०१ अन्वये पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे मी आपल्या अनुमतीने सन्माननीय उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्र्यांचे लक्ष वेधू इच्छितो आणि त्याबाबत त्यांनी निवेदन करावे, अशी विनंती करतो.

“नेटसेटची परीक्षा उत्तीर्ण न केल्याचे निमित्त करून बेकायदेशीरपणे शेकडो महाविद्यालयीन व विद्यापीठीय शिक्षकांच्या वार्षिक वेतनवाढी रोखण्याचा महाराष्ट्रामध्ये घडलेला व घडत असलेला प्रकार, २२ मे १९९८ च्या शासन निर्णयाचा भंग करून जून, जुलै २००१ मध्ये सुध्दा वेतनवाढी न देता अशा शिक्षकांचे वेतन अदा होणे.” “विद्यापीठ अनुदान आयोगाने नेट सेटची परीक्षा विहित करणारे ‘रेग्युलेशन’ सक्तीच्या स्वरूपाचे नसून ते शिफारशीच्या स्वरूपाचे आहे” असा मा. सर्वोच्च न्यायालयाने सिव्हील अपील नं. १८१९ ऑफ १९९४ च्या प्रकरणी दिलेला अंतिम निवाडा, विद्यापीठांनी ही परीक्षा सक्तीची करण्याचे ठरविले तरी ती “भूतलक्षी प्रभावाने लागू न होता सक्तीची केल्यानंतरच्या काळात लागू होईल.” असा स्पष्ट निर्णय सर्वोच्च न्यायालयाने (AIR 1995 Supreme Court 336) दिलेला असतांना व ती परीक्षा अर्जदारांना लागू असेल, हेही त्या निर्णयामध्ये स्पष्टपणे नमूद असतांना ती परीक्षा भूतलक्षी प्रभावाने कायदेशीररित्या सेवेत भरती झालेल्या शिक्षकांना लागू करण्याचा शासनाचा प्रयत्न, ४ एप्रिल २००० च्या एका पत्रान्वये विद्यापीठ अनुदान आयोगाने “युजीसी रेग्युलेशन २०००” सर्व विद्यापीठांना पाठविणे. त्या रेग्युलेशनच्या (क्र. एफ ३-१/२००० पीएस) परिच्छेद २ मध्ये “नेट सेट ही पात्रता परीक्षा सेवेत भरती होतांना आवश्यक असेल. त्या त्या वेळेच्या पात्रतेनुसार त्या त्या वेळेच्या निवड समिती मार्फत ज्यांची निवड झालेली आहे अशा यापूर्वीच सेवेत असलेल्या शिक्षकांना नेटसेटची अट लागू असणार नाही” असे स्पष्टपणे नमूद करून सुध्दा, त्यांना तदर्थ नेमणूका देणे, वार्षिक वेतनवाढी न देणे, व त्यांची सेवा वरिष्ठ निवडश्रेणीसाठी ग्राह्य न धरणे, याबाबतचे अन्याय्य शासन निर्णय निरस्त न होणे, दोन महिन्यांमध्ये याबाबत सकारात्मक निर्णय घेऊ, असे सभागृहात दिनांक ३० मार्च २००१ रोजी नमूद करून सुध्दा याबाबत कोणतीही कारवाई न होणे, परिणियामध्ये कोणताही बदल न करता उमेदवारासाठी असेलल्या अटी विधिवतरित्या भरती झालेल्या शिक्षकांकरिता लागू करण्याच्या या प्रयत्नामुळे निर्माण झालेला तीव्र असंतोष व याबाबत शासनाची भूमिका.”

श्री. दिलीप वळसे पाटील (उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री) : सभापती महोदय, लक्षवेधी सूचनेसंबंधीच्या निवेदनाच्या प्रती माननीय सदस्यांना आधीच वितरीत केल्या असल्यामुळे मी ते निवेदन पटलावर ठेवतो.

सभापती : निवेदन सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात आले आहे.

मा. मंत्री, उच्च व तंत्रशिक्षण यांचे निवेदन :-

विद्यापीठे व संलग्नीत महाविद्यालयांत अधिव्याख्याता पदाच्या नियुक्तीकरिता विद्यापीठ अनुदान आयोगाची अर्हता/पात्रता परीक्षा (नेट/सेट) उत्तीर्ण असणे आवश्यक असले तरी ती पात्रता असणारे उमेदवार उपलब्ध नसल्याने नेट सेट पात्रता नसलेले उमेदवार ही पात्रता संपादन करण्याच्या अटीवर महाविद्यालयांमध्ये अधिव्याख्याता या पदावर नियुक्त्या विद्यापीठ/महाविद्यालये यांचेकडून करण्यांत येत असत. शासन निर्णय दि. २२.१२.१९९५ मधील अटीनुसार उपरोक्त अधिव्याख्यात्यांच्या रोखलेल्या वेतनवाढी दि. १.४.१९९८ पासून एक सवलत म्हणून मुक्त करण्याचा निर्णय शासनाने शासन निर्णय दि. २२ मे, १९९८ अन्वये घेतला. तथापि, या अधिव्याख्यात्यांना वार्षिक वेतनवाढी देण्याची सवलत दिली तरी त्यांच्या नियुक्त्या नियमित होणार नाहीत, असे स्पष्टपणे सदर आदेशात नमूद करण्यांत आले होते. या शिक्षकांना पाचव्या वेतन आयोगाच्या शिफारशीनुसार वेतनश्रेणी लागू करण्यांत आली असून या वेतनश्रेणीतील वेतनवाढी देण्यासंबंधीची बाब शासन स्तरावर विचाराधीन आहे. या नियुक्त्या देतांना उमेदवारांना नेट/सेट परीक्षा उत्तीर्ण असणे आवश्यक आहे. अशा सुधारणा विद्यापीठाच्या परिणियमात करण्यात याव्यात, असे आदेश शासन स्तरावरून देऊनही विद्यापीठांनी त्यात सुधारणा केल्याचे दिसून येत नाही. ही बाब लक्षात घेऊन या शिक्षकांच्या सेवा नियमित करण्यासंबंधीचा प्रश्न शासन स्तरावर विचाराधीन असून याबाबतचा निर्णय लवकरच घेण्यात येईल.

श्री.वसंत काळे : दि. १९, सप्टेंबर १९९९ चे रेग्युलेशन होते ते युजीसीने रद्द केले, ही गोष्ट खरी आहे काय?

श्री.दिलीप वळसे-पाटील : होय.

श्री.बी.टी.देशमुख : सभापती महोदय, लक्षवेधी सूचनेच्या निमित्ताने या ठिकाणी जे निवेदन करण्यात आले आहे. खरी परिस्थिती समोर आणण्यासाठी प्रथम त्यावर मी दोन तीन प्रश्न विचारीत आहे. निवेदनात असे म्हटले आहे की, “या नियुक्त्या देतांना उमेदवारांना नेट/सेट परीक्षा उत्तीर्ण असणे आवश्यक आहे. अशा सुधारणा विद्यापीठाच्या परिणियमात करण्यात याव्यात, असे आदेश शासन स्तरावरून देऊनही विद्यापीठांनी त्यात सुधारणा केल्याचे दिसून येत नाही.” विद्यापीठांनी ते कां केले नाही ? हा विषय वेगळा आहे. शासनाने हे का केले नाही ? हा आमचा खरा प्रश्न आहे. सभापती महोदय, आपणही अनेकदा या बाबत सांगत असता. मी देखील या बाबत अनेकदा सांगितले आहे. शासनाला विधिमय शक्ती असतांना शासनाने नेट सेट सक्तीची कां केली नाही ? सभापती महोदय, विद्यापीठ कायद्याच्या कलम ८ (३) प्रमाणे शासनाला जे काही अधिकार आहे ते मी येथे सांगू इच्छितो. “The State Government may, in accordance with the provisions contained in this Act, for the purpose of securing and maintaining uniform standards, by notification in the Official Gazette, prescribe Standard Code....”

काय काय करता येईल हे सांगितले आहे. “and other conditions of services of the officers, teachers and other employees of the universities and the teachers and other employees in the affiliated colleges and recognised institutions.”

ही सुपिरियर प्रोव्हिजन अशी आहे की, त्यामध्ये पुढीलप्रमाणे तरतुद आहे. “When such Code is prescribed, the provisions made in the Code shall prevail, and the provisions made in the Statutes, Ordinances, Regulations and Rules made under this Act, for matters included in the Code shall, to the extent to which they are inconsistent with the provisions of the Code, be invalid.” नॉन टिचींग स्टाफ साठी यापूर्वी आपण स्टॅण्डर्ड कोड केले आहेत. त्यात पात्रता ठरवून दिली आहे. नेटसेटची पात्रता सक्तीची करणारे टिचींगसाठी स्टॅण्डर्ड कोड का केले नाही? त्याची कारणे काय आहेत? युजीसीच्या अध्यक्षानी मा. शिक्षणमंत्र्यांना ३ जून १९९२ ला पत्र लिहिले आहे आणि सांगितले आहे की, नेट/सेट देशभर कंपलसरी करण्याचा विचार ठरला आहे. शिक्षण सचिवांच्या अखिल भारतीय बैठकीत ही बाब मान्य करण्यात आली आहे. या राज्याचे शिक्षण सचिव त्या ठिकाणी होते. “This was discussed and there was general agreement about the desirability of such a system in the conference of Education Secretaries of the State Governments in April, 1992” विद्यापीठ अनुदान आयोगाचे अध्यक्ष महाराष्ट्राच्या उच्च शिक्षण मंत्र्यांना या पत्रात लिहून पुढे असे कळवितात की, “I am writing letter to seek your intervention in the matter for ensuring that the mechanism of UGC- NET State-NET becomes operational and is prescribed in university's statutes/recruitment rules for Government Colleges at the earliest.” तरी देखील महाराष्ट्रात हे का आले नाही ? सचिवांना हे कळले नव्हते काय? आता या ठिकाणी मा. मंत्रिमहोदय निवेदन करीत आहेत त्यांचे ठीक आहे. ते वर्षभरापूर्वी आलेले आहेत. त्यावेळी सचिव कोण होते? आणि त्या सचिवांच्या विरुद्ध आपण योग्य ती कारवाई कराल काय?

श्री.दिलीप वळसे-पाटील : ही बाब तपासून घेण्यात येईल. आवश्यक वाटल्यास कारवाई करण्यात येईल.

श्री.बी.टी.देशमुख : सभापती महोदय, माननीय मंत्रिमहोदयांनी आता असे सांगितले आहे की, ही बाब तपासून कारवाई करण्यात येईल. या बाबत सुप्रिम कोर्टाने निर्णय दिला आहे. रिपोर्टेड जजमेंट आहे. त्याप्रमाणे या केसचा नंबर आणि पेजचा नंबर लक्षवेधी सूचनेमध्ये दिला आहे. सुप्रिम कोर्टाच्या निर्णयाच्या परिच्छेद २४ मध्ये दिल्ली युनिव्हर्सिटीबाबतचा अभिप्राय दिला आहे, आणि २१ मध्ये जनरल ऑब्जर्व्हेशन दिले आहेत. ते देशभर लागू पडणारे आहे. “We now turn to analyse the said Regulations” अशी सुरुवात आहे. हे विद्यापीठ अनुदान आयोगाचे रेग्युलेशन आहे, त्यामध्ये नेटसेटची परीक्षा सक्तीची

करणारा परिच्छेद आहे. त्याबाबत स्पष्टपणे असे म्हटले आहे की, "The provisions of clause 2 of the said Regulations.." परिच्छेद २१ हा मी जसाच्या तसा वाचून दाखवितो. "The provisions of clause 2 of the said regulations are, therefore, recommendatory in character." हे शिफारशीच्या स्वरूपाचे आहे, ते सक्तीचे करावयाचे की नाही हे विद्यापीठाने ठरवायचे आहे. विद्यापीठाशिवाय स्टॅण्डर्ड कोडमुळे ती पॉवर महाराष्ट्रात शासनालासुद्धा आहे. हे सक्तीचे केल्यानंतर ते प्रॉस्पेक्टिव्हली लागू राहिल असे निर्णयात नमुद आहे. रिट्रॉस्पेक्टिव्हली नाही. "The second proviso to clause 2 makes the application of the said Regulations prospective." तुम्ही एकदा सक्तीचे करण्याचा निर्णय घ्या, तुम्ही म्हणजे विद्यापीठाने किंवा शासनाने म्हणून देशातील सर्व विद्यापीठांनी सक्तीचे करावे अशाप्रकारची त्यांनी वारंवार विनंती केली तरी आपण ते सक्तीचे केले नाही. प्रॉस्पेक्टिव्हली ते लागू पडेल. आपणही एक दिले गेले की, जे ऑप्लिकंट, अर्जदार आहेत त्यांना नेटसेट लागू आहे. "The said Regulations are thus intended to have the widest possible application, to ensure that all applicants for the post of lecturer." असे निर्णयातच म्हटले आहे. माझे असे म्हणणे आहे की, या सभागृहामध्ये आपण वाद-विवाद, चर्चा करतो. त्याबाबतीत अनेकदा कोर्ट-कचेऱ्या झाल्या आहेत. आता या देशातील सर्वोच्च न्यायालयाने या बाबतीत अंतिम निवाडा दिला आहे. त्यानंतर सुध्दा या फोरमवर आम्हाला आपणाशी भांडत बसावे लागते हे दुर्दैव आहे. म्हणून नेटसेट तुम्ही डिसेंबर १९९९ पर्यंत सक्तीची केली नाही. हा इतिहास आहे. मा.श्री.दिलीप वळसे पाटील हे शिक्षण मंत्री झाल्यानंतर नेटसेट सक्तीची झाली. आता ती परीक्षा प्रॉस्पेक्टिव्हली सक्तीची करता येते. ती ऑप्लिकंटला लागू आहे या सर्व मुद्द्यांची आम्ही नोटीस दिली आहे. याठिकाणी सुप्रीम कोर्टाचे जजमेंट आपण अजिबात पाहिले नाही असे या निवेदनावरून दिसते. हे बरोबर आहे का? १० ते १५ हजार शिक्षक या राज्यामध्ये, हा काय न्याय आहे? म्हणून वारंवार विचारतात? मंत्रिमहोदयांनी थोडेसे समाधानकारक उत्तर दिले आहे. मागच्या वेळी निवेदनात शेवटची जी ओळ होती ती ओळ त्यांनी बदलवून टाकली आहे

नेट सेट परीक्षेच्या स्वरूपाविषयी सर्वोच्च न्यायालयाने दिलेला अंतिम निवाडा

महाराष्ट्र विधानपरिषद : दुसरे अधिवेशन २००१
शुक्रवार, दिनांक ३ ऑगस्ट २००१
रोजी सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात आलेल्या सोमवार, दिनांक १६ जुलै २००१ रोजीच्या तारांकित प्रश्नोत्तराच्या यादीतील प्रश्न क्रमांक (३) १६०३२

१६०३२ सर्वश्री. प.म.पाटील, बी.टी.देशमुख, व्ही.यु.डायगव्हाणे, सुरेश पाटील, नानासाहेब बोरस्ते : तारांकित प्रश्न क्रमांक ११८१४ ला दिनांक ३० मार्च २००१ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय उच्च व तंत्रशिक्षण मंत्री पुढील गोष्टीचा खुलासा करतील काय :-

(१) नेट सेट ची परीक्षा उमेदवारांसाठी सक्तीची करणाऱ्या विद्यापीठ अनुदान आयोगाच्या १९९१ च्या रेग्युलेशनबाबत एका प्रकरणात (सिड्डील अपील नं. १८१९ ऑफ १९९४ ए.आय.आर.सुप्रीम कोर्ट ३३६) सर्वोच्च न्यायालयाने या रेग्युलेशनची तपशीलवार चिकित्सा करणारा अंतिम निर्णय दिला आहे हे खरे आहे काय?

(२) असल्यास, विद्यापीठ अनुदान आयोगाचे हे रेग्युलेशन शिफारसीच्या (रिकमेंडटरी) स्वरूपाचे असून त्या शिफारसी राज्य शासनाने किंवा विद्यापीठाने सक्तीच्या केल्यास पुढील काळात सेवेत येणाऱ्या अर्जदारांना लागू राहतील (प्रॉस्पेक्टिव्ह) असा स्पष्ट निवाडा सर्वोच्च न्यायालयाने या प्रकरणात दिलेला आहे, हे खरे आहे काय?

(३) असल्यास, नेट सेट ची परीक्षा सेवेत येणाऱ्या अर्जदारांसाठी डिसेंबर, १९९९ पर्यंत सक्तीची न करणे, सेवेत भरती झालेल्या शिक्षकांना पूर्वलक्षी प्रभावाने ती लागू करणे, या विसंगती दूर करण्यासाठी सर्वोच्च न्यायालयाचा उक्त निर्णय लक्षात घेता व यू.जी.सी. चे ४ एप्रिल २००० चे रेग्युलेशन विचारात घेता शासनाने काय उपाययोजना केलेली आहे;

(४) उपाययोजना केलेली नसल्यास, याबाबत होणाऱ्या विलंबाची कारणे काय आहेत?

श्री. दिलीप वळसे पाटील : (१) होय

(२) विद्यापीठ अनुदान आयोगाकडून याबाबतचा खुलासा प्राप्त करून घेण्यात येत आहे.

(३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

त्यावेळी ती ओळ अशी होती की, "१९९१ च्या त्या रेग्युलेशनमध्ये असल्यामुळे नेट सेट करावेच लागेल." शेवटची ओळ आज बदलली त्याबद्दल मी आपला आभारी आहे. शेवटची ओळ आज जी आहे ती मी आपल्याला वाचून दाखवितो "ही बाब लक्षात घेऊन या शिक्षकांच्या सेवा नियमित करण्यासंबंधीचा प्रश्न शासन स्तरावर विचाराधीन असून याबाबतचा निर्णय लवकरच घेण्यात येईल." मला पहिल्यांदा सुप्रीम कोर्टाविषयी एक प्रश्न विचारावयाचा आहे. सुप्रीम कोर्टाच्या बाबतीत मला असे विचारावयाचे आहे की, लेखी निवेदन तयार करतांना हे कां पाहिले नाही, तसा, त्याबाबतचा निवेदनात उल्लेख कां करण्यात आला नाही?

श्री.दिलीप वळसे पाटील : नेटसेटची पात्रता अनिवार्य करण्याबाबत यु.जी.सी. ने १९.९.१९९१ मध्ये निर्णय घेतला. यु.जी.सी. च्या निर्णयानंतर राज्यसरकारने दि. २३.१०.१९९२ रोजी जी.आर. काढून विद्यापीठांना यु.जी.सी. च्या निर्णयाची अंमलबजावणी करण्याच्या सूचना दिल्या. राज्य सरकारने कळविल्यानंतर सर्व विद्यापीठांनी त्यांच्या स्टॅट्युटमध्ये बदल करून यु.जी.सी. च्या सूचनांची अंमलबजावणी करणे आवश्यक होते. परंतु बऱ्याचश्या विद्यापीठांकडून स्टॅट्युटमध्ये बदल करायचे राहून गेले. त्यामुळे त्याठिकाणी नेटसेटची पात्रता अनिवार्य ठरविली होती ती अनिवार्य न ठरविता किंवा असतांना देखील बिगर नेट सेट धारकांच्या नियुक्त्या महाराष्ट्रातील सर्वच विद्यापीठांमध्ये झालेल्या आहेत.

श्री.बी.टी.देशमुख : कायद्याने अनिवार्य असतांना झाले कसे? हजारो लोक सेवेत आले कसे? असे कसे हे अनिवार्य? आपले अधिकारी काय करत होते?

श्री.दिलीप वळसे पाटील : माझे उत्तर पूर्ण झाल्यानंतर आपण विचारा.

श्री.बी.टी.देशमुख : अनिवार्य होते असे आपण म्हणालात. तर मग हे १०-१२ हजार लोक आले कसे सेवेत? त्यांचे वेतन तुम्ही वेतनपथकातून देत आहात, डायरेक्टरचे प्रतिनिधी त्या ठिकाणी होते. विद्यापीठांचे प्रतिनिधी होते. कुलगुरुंची मान्यता त्याला आहे.

श्री.दिलीप वळसे पाटील : अशावेळी वेगवेगळ्या अडचणी निर्माण झाल्या. मध्यंतरीच्या काळामध्ये जे नेटसेट धारक नाहीत त्यांची वेतनवाढ रोखण्यात आली. नंतर २२ डिसेंबर ९५ ला पुन्हा ती रिलीज केली. पुन्हा वेतनश्रेणी देण्याचा प्रश्न निर्माण झाला. शासनाने दि. २२-५-९८ ला रोखलेल्या वेतनवाढी देण्याच्या बाबतीत पुन्हा जी.आर.काढला. तो मागे घेतलेला नाही. बहुतेक ठिकाणी दिलेला आहे.

श्री.बी.टी.देशमुख : सभापती महोदय, एका डिस्ट्रीक्ट लेव्हलच्या अधिकाऱ्याने....

श्री.दिलीप वळसे-पाटील : सभापती महोदय, माझे उत्तर पूर्ण होऊ द्या. पुन्हा एकदा दि. २४-१२-९८ ला युनिव्हर्सिटी ग्रॅन्ट कमिशनने पाचवा वेतन आयोग लागू करतांना अटी आणि शर्ती घातल्या आणि त्यामध्ये ९१ चे रेग्युलेशन सुपरसीड केले. नेटसेटची पात्रता परीक्षा मॅन्डेटरी आहे की रेकमेंडेटरी आहे याबाबतीत ९४ मध्ये हाय कोर्टामध्ये आणि सुप्रीम कोर्टामध्ये निश्चितपणे चर्चा झाली. सुप्रीम कोर्टाचे सर्व जजमेंट आपण पाहिले तर त्या जजमेंटबाबत मला अधिक कायदेशीर सल्ला घेण्याची आवश्यकता आहे. मी स्वतः त्याचा अभ्यास करित आहे. आजच्या माझ्या माहितीप्रमाणे, कारण ही केस दिल्ली युनिव्हर्सिटीची आहे. त्यांचे स्टॅट्युट काय आहे, त्यांचा अॅक्ट काय आहे? कारण आपण हे जजमेंट पाहिले तर त्यात जेवढ्या गोष्टींचा रेफरन्स केला आहे, त्या सर्व गोष्टी अभ्यासासाठी घ्यावयाच्या झाल्या तर बराच कालावधी त्यावर अभ्यास करण्यासाठी लागेल. म्हणून मी सांगू इच्छितो की, १९९१ मध्ये युनिव्हर्सिटी ग्रॅन्ट कमिशनने जी रेग्युलेशनस काढून पात्रता निश्चित केलेली आहे, ती पात्रता आपल्या स्टॅट्युटमध्ये स्विकारण्याची जबाबदारी विद्यापीठांची होती. राज्य शासनाने तसे विद्यापीठांना कळविले. तरी सुध्दा सन्माननीय सदस्य श्री.बी.टी.देशमुख यांनी सांगितले की, ही पात्रता अनिवार्य करण्याच्या बाबतीत राज्य शासनाने पाचवा वेतन आयोग लागू करताना जी ऑर्डर काढली, त्यानंतर सर्व विद्यापीठांनी नेटसेटची पात्रता अनिवार्य आहे अशा प्रकारची त्यांच्या स्टॅट्युटमध्ये सुधारणा केलेली आहे. आता असे प्रश्न शिल्लक राहतात की, १९९१ पासून १९९९ पर्यंत, यामध्ये दोन वाद आहेत. यामध्ये नेटसेटची पात्रता अनिवार्य आहे की रेकमेंडेटरी आहे? शासनाने कळविले तरी विद्यापीठांनी त्यांच्या स्टॅट्युटमध्ये ते स्विकृत का करून घेतले नाही? हा नवीन वादाचा प्रश्न निर्माण झालेला आहे. आता प्रश्न असा आहे की, राज्यामध्ये १० हजार शिक्षक या कॅटॅगरी अंतर्गत आहेत, जे नेटसेटची परीक्षा पास झालेले नाहीत किंवा ती पात्रता त्यांनी धारण केलेली नाही असे हे शिक्षक आहेत आणि आज ते सेवेमध्ये आहेत. शासनाने वारंवार सभागृहामध्ये आणि सभागृहाबाहेरही ही भूमिका घेतली की, हे तदर्थ शिक्षक आहेत. पण जर विद्यापीठ कायद्यातील स्टॅट्युट आपण पाहिले तर त्याच्या अंतर्गत जो शिक्षक दोन वर्षांपेक्षा जास्त कालावधीसाठी काम करील तो तदर्थ ठरत नाही अशी विद्यापीठाच्या कायद्यात वेगळी तरतूद आहे. अशा प्रकारचे सर्व लिगल कॉम्प्लिकेशन्स असणारे हे मॅटर आहे. या विषयाच्या बाबतीत आम्ही सातत्याने निर्णय घेण्याचा प्रयत्न करित आहोत. कालही मंत्रीमंडळाच्या बैठकीसमोर हा विषय होता. पण त्याबाबतीत निर्णय झाला नाही. मागच्या वेळेला मार्च महिन्यामध्ये अधिवेशनाच्या वेळी मी

उत्तर दिले होते, असे आश्वासन दिले होते की, याबाबतीत आम्ही साधारणपणे दोन महिन्यामध्ये निर्णय घेऊ. पण दोन महिन्यामध्ये तो निर्णय होऊ शकला नाही. यासाठी जरूर विलंब लागलेला आहे. पण सभागृहाच्या माध्यमातून राज्यातील सर्व शिक्षकांना सांगू इच्छितो की, यासंदर्भातील जो काही निर्णय आहे तो आम्ही १५ दिवसामध्ये घेऊ.

श्री.बी.टी.देशमुख : सभापती महोदय, याबाबतीत मला स्पष्टपणे एक गोष्ट सांगितली पाहिजे की, सर्वोच्च न्यायालयाच्या निकालाचे पेज नं., केस नं. ची पूर्वसूचना देऊनही एक-दीड महिना झाला आहे. आज सभागृहाच्या पटलावर १६ जुलै २००१ रोजीची तारकित प्रश्नोत्तराची यादी ठेवण्यात आली आहे. त्यादिवशी शोक प्रस्तावावर चर्चा असल्यामुळे ही यादी सभागृहासमोर आली नाही. तर त्यापूर्वी म्हणजे १६ जुलैच्या पूर्वी एक महिना अगोदर आम्ही प्रश्नाची नोटीस दिली होती. म्हणजे आता पूर्वसूचना देऊन जवळजवळ दीड महिना झालेला आहे. याठिकाणी पहिला प्रश्न असा विचारलेला आहे की, "नेटसेटची परीक्षा उमेदवारांसाठी सक्तीची करणाऱ्या विद्यापीठ अनुदान आयोगाच्या १९९१ च्या रेग्युलेशनबाबत एका प्रकरणात (सिव्हील अपील नं. १८१९ ऑफ १९९४ ए.आय.आर. सुप्रीम कोर्ट ३३६) सर्वोच्च न्यायालयाने या रेग्युलेशनची तपशीलवार चिकित्सा करणारा अंतिम निर्णय दिला आहे, हे खरे आहे काय?" या प्रश्न भाग १ ला 'होय' असे उत्तर दिले आहे. 'असल्यास विद्यापीठ अनुदान आयोगाचे हे रेग्युलेशन शिफारशीच्या (रिकमेंडटरी) स्वरूपाचे असून त्या शिफारशी राज्य शासनाने किंवा विद्यापीठाने सक्तीच्या केल्यास पुढील काळात सेवेत येणाऱ्या अर्जदारांना लागू राहतील (प्रास्पेक्टीव) असा स्पष्ट निवाडा सर्वोच्च न्यायालयाने या प्रकरणात दिलेला आहे, हे खरे आहे काय?' याला उत्तर दिलेले आहे की, "विद्यापीठ अनुदान आयोगाकडून याबाबतचा खुलासा प्राप्त करून घेण्यात येत आहे." म्हणजे सुप्रीम कोर्टाने दिलेले जजमेंट यु.जी.सी. ला विचारणार?

सभापती : सुप्रीम कोर्टाचा जो निर्णय आहे. त्याबाबत मघाशी आपण म्हणाला त्याप्रमाणे हा निर्णय केवळ दिल्ली विद्यापीठातील विशिष्ट केससंबंधी आहे की, संबंध देशासाठी लागू होणारा आहे?

श्री.दिलीप वळसे-पाटील : हा जो निवाडा आहे, तो दिल्ली विद्यापीठाच्या केसपुरता लागू आहे.

सभापती : हा निर्णय इतरत्र लागू नाही काय?

श्री.दिलीप वळसे-पाटील : हा जो न्यायालयीन निर्णय आहे, तो १९९४ सालातील आहे. आता युनिव्हर्सिटी ग्रॅन्ट कमिशनने सुधारित आदेश २००० सालामध्ये काढलेले आहेत. युनिव्हर्सिटी ग्रॅन्ट कमिशनने सुधारित आदेश काढताना १९९४ सालच्या सुप्रीम कोर्टाने दिलेल्या निर्णय विचारात घेतलेला असणारच. या पार्श्वभूमीवर मला असे सांगावयाचे आहे की, न्यायालयाच्या निर्णयातील कोणत्यातरी

ओळी आपल्याला वाचून घालणार नाहीत तर त्यामधील रिलेवन्स देखील वाचावा लागेल.... मी तो निर्णय वाचून दाखवितो.... माझ्याकडे सुप्रीम कोर्टाचे जजमेंट आहे, ते वाचून दाखवू काय?

सभापती : वाचून दाखविण्यापेक्षा याचा अभ्यास आतापर्यंत झालेला आहे काय? राज्य सरकारच्या उच्च शिक्षण विभागातील अधिकाऱ्यांनी किंवा अॅडव्होकेट जनरल जे आहेत, त्यांनी सर्वोच्च न्यायालयाने जो निर्णय दिला त्या निर्णयाची तपासणी करून, तो निर्णय केवळ त्या पार्टिक्युलर केससंबंधी आहे की, केवळ दिल्ली विद्यापीठाशी संबंधी आहे की, देशातील सर्व महाविद्यालयीन विद्यापीठांतील प्राध्यापकांच्या संदर्भातील आहे, याचा निष्कर्ष काढलेला आहे काय? यासंबंधात आपल्या खात्याने निष्कर्ष काय काढलेला आहे?

श्री.दिलीप वळसे-पाटील : मागच्या वेळेलाही यासंदर्भाने प्रश्न उपस्थित करण्यात आला होता. त्यावेळी या जजमेंटच्या संदर्भात युनिव्हर्सिटी ग्रॅन्ट कमिशनचे काय म्हणणे आहे, यासंबंधात त्यांच्याकडे खुलासा मागितलेला होता. त्या संदर्भाने युनिव्हर्सिटी ग्रॅन्ट कमिशनने त्यांचा खुलासा पाठविलेला आहे. तो खुलासा पाहिजे असेल तर माझ्याकडे आहे.

सभापती : यु.जी.सी. काय म्हणते, त्याचे सार सांगा. वाचण्याची आवश्यकता नाही. नेमके यु.जी.सी. काय म्हणते ते सांगा. पार्टिक्युलर केस संबंधी निर्णय आहे काय, की हिंदुस्थानातील सर्व विद्यापीठातील सर्व प्राध्यापकांच्या संदर्भातील आहे?

श्री.दिलीप वळसे-पाटील : सभापती महोदय, मी आपल्याला सुरुवातीलाच सांगितले की, या संदर्भातील अनेक लिगल पॉईन्ट्स उपस्थित होतात. युनिव्हर्सिटी ग्रॅन्ट कमिशनकडून जो खुलासा आलेला आहे, त्यामध्ये हे मॅन्डेटरी आहे, असे म्हटलेले आहे. तरीसुद्धा यामध्ये अधिक माहिती घेण्यासाठी या संदर्भाने लिगल ओपिनियन मागविलेले आहे. म्हणून मला असे सांगावयाचे आहे की, या संदर्भातील जो काही निर्णय असेल तो निर्णय पॉझिटिव्हदृष्ट्या १५ दिवसामध्ये घेतला जाईल.

श्री.नितीन गडकरी : माझा पॉईन्ट ऑफ ऑर्डर आहे. कोर्टाने दिलेल्या निर्णयाच्या संदर्भात सुप्रीम कोर्टाचे असेही निर्णय आहेत की, एका समान विषयाच्या बाबतीत एकाला दिलेला निर्णय इतर केसेसमध्ये लागू होतो. या केसमध्ये सुप्रीम कोर्टाने दिलेल्या निर्णयाचे इंटरप्रिटेशन काय आहे ते तपासण्याचा अधिकार युनिव्हर्सिटी ग्रॅन्ट कमिशनला नाही. युनिव्हर्सिटी ग्रॅन्ट कमिशन ही उच्च शिक्षणामधील असणारी सर्वोच्च बॉडी आहे. सुप्रीम कोर्टाचा ज्यावेळेला निर्णय होतो तेव्हा त्याचे इंटरप्रिटेशन आपल्याला लागू आहे की नाही, हे तपासण्याकरीता महाराष्ट्र सरकारमध्ये प्रचलित पध्दती अशी आहे की, तो विभाग देखील आपल्या लेवलवर लिगल ओपिनियन इंटरप्रोट करत नाही. शिक्षण विभागामध्ये अशी व्यवस्था नाही, त्याचबरोबर अन्य विभागामध्येही अशी व्यवस्था नाही. अशापरिस्थितीत एक तर

MAHARASHTRA FEDERATION OF UNIVERSITY AND COLLEGE TEACHERS' ORGANISATIONS

para 4 of the 'Report of the MFUCTO General Secretary' for the Union year 2000
Adopted by the Executive Committee and the GENERAL COUNCIL
of MFUCTO in its MEETING
Held at Shikshak Bhavan, Amravati ON Sunday, the 26th Aug. 2001

4. Net/set qualification condition : Maharashtra is one state where NET/SET qualification condition has been totally messed up leading to thousands of teachers in the university system being harassed and exploited. The MFUCTO is consistent in its view that the Government and/or the Universities have not brought the NET/SET qualification condition into existence by the existing available legal machinery of statutes of the Universities or the standard Code by the government. From time to time, the MFUCTO has given calls for struggle and teachers affected by the NET/SET condition have gained from our struggle by means of protection against termination from service on the ground of not having cleared NET/SET and also for receiving annual increments. The MFUCTO was confident that further negotiations with the government and/or a new struggle, would yield better result and the problem could be resolved favourably.

Unfortunately however, three teachers from Sathye college, Mumbai, were compelled to file Writ petitions in the Hon'ble High Court at Bombay, challenging their annual terminations, artificial break in service and non release of salaries for the periods of break. While these petitions were being heard, the issue of NET/SET was raised by the Respondents, Viz; the college, the University of Mumbai and the state. The Education Secretary, Smt. Kumud Bansal, filed affidavits in which, while referring to the MFUCTO Agreements in 1989 and 1999 with the government, half truths were brought to the notice of the Court. As a result of this, it became necessary for the MFUCTO to move the Court to become **Intervener Petitioner which was allowed by the Court. Thereafter, the MFUCTO has filed a detailed affidavit consisting of 75 pages with annexures** and pointed out to the Court the failure of the Government and/or the Universities in our State in bringing into existence the NET/SET as entry point qualification condition through existing legal machinery. The MFUCTO has also brought to the notice of the Court the manner in which the SET examination was being conducted, without transparency. The University of Mumbai in its Affidavit has informed the Court that in 54 subjects, the selection committee reports indicate that NET/SET candidates were not available and that the University has sent a letter to the UGC asking for exemption from NET/SET condition for five years for teachers who are appointed on or after 4th April 2000 when the new UGC notification was issued. The Hon'ble judges have asked the government and the University of Mumbai to state about the protection to teachers appointed prior to 4th April 2000. The matter is still pending in the Court and if necessary, the MFUCTO may file a separate petition.

ते जजमेंट तपासण्याकरिता विधी व न्याय विभागाकडे पाठविले जाते किंवा मंत्री महोदयांना असेंल्लीमध्ये चर्चा असते त्यावेळी मंत्री महोदय विधी व न्याय विभागाबरोबर अॅडव्होकेट जनरल साहेबांचे या संदर्भात ओपिनियन घेतात. त्यानंतर याबाबतीमधील सरकारची भूमिका निश्चित होत असते. ज्यावेळेला ही लक्षवेधी सूचना याठिकाणी आली ती लक्षात घेता मा.मंत्रिमहोदयांनी याबाबतीमध्ये यूजीसीचा उल्लेख करून त्यांचे ओपिनियन मागितले आणि आम्ही हे केले असे सांगितले. मुळात हे उत्तर बरोबर नाही. यूजीसी ही उच्च शिक्षणाची बाँडी आहे. म्हणून मंत्रिमहोदयांनी याबाबतचा खुलासा मागण्याकरिता विधी व न्याय विभागाकडून किंवा अॅडव्होकेट जनरल कडून लिगल ओपिनियन घेवून सुप्रिम कोर्टाचे जजमेंट तपासायला पाहिजे होते. याठिकाणी राज्य सरकारच्या शिक्षण विभागाने या जजमेंटचा रेफरंस दिल्यानंतर युजीसीचे ओपिनियन मागितले आणि हे पूर्णपणे गैरकायदेशीर आणि अयोग्य आहे. म्हणून जोपर्यंत अॅडव्होकेट जनरल आणि विधी विभागाचे स्पष्ट मत या जजमेंटच्या बाबतीत येत नाही तोपर्यंत शासनाचे यातील इंटरप्रिटेशन लागू होते की नाही हे ठरत नाही. त्यामुळे ही चर्चा निरर्थक आहे. त्यामुळे सरकारने एकप्रकारे ही अयोग्य गोष्ट केलेली आहे. युजीसी ऐवजी याबाबत कायदा विभाग किंवा अॅडव्होकेट जनरल यांच्याकडून जजमेंट तपासले गेले नाही म्हणून माझा हरकतीचा मुद्दा असा आहे की, सरकारने ही गोष्ट चुकीची

केली असल्यामुळे आपले या ठिकाणी हे उत्तर येण्याआधी आपण अॅडव्होकेट जनरल कडून ओपिनियन तपासा आणि लिगल ओपिनियन घेतल्यानंतर कायदा विभागाचे मत घेतल्यानंतर आपण खुलासा करा. त्याशिवाय काहीही होणार नाही.

सभापती : हीच अनुमती मा.मंत्रिमहोदय मागत आहेत. याकरिता वेळ द्या म्हणून सांगत आहेत.

श्री.मखराम पवार : सभापती महोदय, माझा हरकतीचा मुद्दा आहे. मा.मंत्रिमहोदयांनी आपल्या उत्तरामध्ये सुरुवातीला सांगितले की, १९९१ मध्ये या युजीसीने या नेटसेट ची परीक्षा मॅडेटरी केली आणि सगळ्या विद्यापीठांना त्यांनी कळविले की, याप्रमाणे तुम्ही मॅडेटरी करा आणि तुमच्या स्टॅट्युटमध्ये बदल करा. त्यानंतर दिल्ली विद्यापीठाने आपल्या स्टॅट्युटमध्ये बदल करून नेटसेटची परीक्षा अनिवार्य केली आणि त्यानंतर या अनिवार्यतेच्या संदर्भात ही केस सुप्रिम कोर्टात गेल्यानंतर सुप्रिम कोर्टाने निर्णय दिला. त्यामुळे सुप्रिम कोर्टाचा निर्णय हा दिल्ली विद्यापीठापुरताच लागू आहे असे मा.शिक्षणमंत्री याठिकाणी म्हणत आहेत ते विलकूल चुकीचे आहे. कारण त्याचा जो आधार आहे तो युजीसीने मंजूर केले म्हणून विविध विद्यापीठांनी तो मॅडेटरी करण्याचा प्रयत्न केला आणि त्यावर हा निर्णय आहे. म्हणून सुप्रिम कोर्टाचा जो निर्णय आहे तो सगळ्या देशभर लागू

नेटसेट बाबतचा घटनाक्रम व सद्यःस्थिती

१) नागपूर अधिवेशनांत गुरुवार दिनांक १४ डिसेंबर २००० रोजी विधानपरिषदेत झालेल्या चर्चेमध्ये “तीन महिन्यात याबाबतचा निर्णय घेतला जाईल” असे उत्तर मा. मंत्रिमहोदयांनी दिले पण त्यानंतरच्या तीन महिन्यात त्याबाबतचा निर्णय झाला नाही.

२) शुक्रवार, दिनांक ३० मार्च २००१ रोजी तारांकित प्रश्न क्रमांक ११८१४ वरील अनुपुरक चर्चेमध्ये “दोन महिन्यांच्या कालावधीमध्ये आम्ही याबाबतचा निर्णय घेऊ” असे उत्तर विधानपरिषदेत मंत्रिमहोदयांनी दिले पण त्यानंतरच्या दोन महिन्यात निर्णय झाला नाही.

३) मुंबई उच्च न्यायालयाच्या मा. खंडपीठासमोर तीन अर्जदारांनी याचिका दाखल केलेल्या होत्या, त्यावर मा. उच्च शिक्षण सचिवांनी त्यांचे अॅफीडेव्हिट दाखल केले होते.

४) उक्त प्रकरणांमध्ये एकतर्फी माहिती दाखल झाल्यास विपरित निकाल होण्याची शक्यता नाकारता येत नव्हती म्हणून महाराष्ट्र प्राध्यापक महासंघाने इंटरव्हेंशनर पिटीशनर म्हणून त्या दाव्यात सहभागी होण्यासाठी परवानगी मागितली व मा. खंडपीठाने ती परवानगी दिली.

५) महाराष्ट्र प्राध्यापक महासंघाच्या वतीने इंटरव्हेंशनर पिटीशनर म्हणून ७३ पृष्ठांचे अॅफीडेव्हिट दाखल करण्यात आले असून मा. सर्वोच्च न्यायालयाचे दोन अत्यंत महत्त्वपूर्ण निर्णय मा. उच्च न्यायालयासमोर या अॅफीडेव्हिटच्या माध्यमातून ठेवण्यात आलेले आहेत. ते दोन निर्णय पुढील प्रमाणे : A) AIR 1995 Supreme Court 336 B) AIR 1990 SUPREME COURT 371

६) दरम्यान विधानमंडळाचे अधिवेशन सुरू झाले. सोमवार, दिनांक १६ जुलै २००१ रोजी म्हणजे अधिवेशनाच्या पहिल्याच दिवशी याबाबतचा तारांकित प्रश्न क्रमांक १६०६२ हा प्रश्नोत्तराच्या यादीमध्ये तिसऱ्याच क्रमांकावर होता. त्यादिवशी दुखवट्याच्या प्रस्तावामुळे प्रश्नोत्तरे कामकाजामध्ये ठेवण्यातच आली नव्हती, ती यादी शुक्रवार, दिनांक ३ ऑगस्ट २००१ रोजी सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात आली. त्यात आलेले उत्तर आजच्या अंकात जसेच्या तसे दिलेले आहे.

७) सर्वोच्च न्यायालयाच्या अंतिम निवाड्यावर प्रश्न आधारित असल्याने तो स्विकारार्ह ठरला. प्रश्न चर्चेला न आल्याने त्याच कारणावरून लक्षवेधी सूचना स्विकारार्ह ठरली.

८) बुधवार, दिनांक २५ जुलै २००१ रोजीच्या विधानपरिषदेच्या कामकाजाच्या क्रमामध्ये नेटसेट विषयावरील लक्षवेधी सूचना बाब क्रमांक चार (३) म्हणून दाखविण्यात आलेली होती. कामकाजाच्या क्रमामध्ये लक्षवेधी आल्यानंतर “याबाबत आपला दृष्टिकोन सहानुभुतीचा आहे, प्रश्न मला सोडवावयाचा आहे, मंत्रिमंडळासमोर नेल्याशिवाय मला काहीही करता येणार नाही, त्यामुळे ही लक्षवेधी पुढे ढकलावी, अशी मा. सभापतींना मा. उच्च शिक्षण मंत्र्यांनी विनंती केली. आम्हा सर्व सदस्यांशी विचार विनिमय करून मा. सभापतींनी त्या लक्षवेधी सूचनेवरील चर्चा पुढे ढकलली.

९) पुढे ढकललेली लक्षवेधी सूचना अधिवेशनाच्या शेवटच्या दिवशी म्हणजे शुक्रवार, दिनांक ३ ऑगस्ट २००१ रोजीच्या कामकाज पत्रिकेवर बाब क्रमांक सहा (अ) (१) म्हणून ठेवण्यात आली होती. सभागृहामध्ये चर्चा सुरू झाली. यापूर्वीसारखे लांबलचक नकारार्थी लेखी निवेदन आलेले

नव्हते. ५-७ वाक्यांचे न अनुकूल न प्रतिकूल असे पण सहानुभूती दाखविणारे छोटेसे निवेदन आले होते.

१०) चर्चेत स्वतः मा. उच्च शिक्षण मंत्र्यांनीच सभागृहात “कालही मंत्रिमंडळाच्या बैठकीसमोर हा विषय होता. पण त्याबाबतीत निर्णय झाला नाही” असे सांगितले व त्यांनी पुढे “मागच्या वेळेला मार्च महिन्यामध्ये अधिवेशनाच्या वेळी मी उत्तर दिले होते, असे आश्वासन दिले होते की, याबाबतीत आम्ही साधारणपणे दोन महिन्यामध्ये निर्णय घेऊ. पण दोन महिन्यामध्ये तो निर्णय होऊ शकला नाही. यासाठी जरूर विलंब लागलेला आहे. पण सभागृहाच्या माध्यमातून राज्यातील सर्व शिक्षकांना सांगू इच्छितो की, यासंदर्भातील जो काही निर्णय आहे तो आम्ही १५ दिवसामध्ये घेऊ.” असेही सांगितले.

११) लक्षवेधी सूचनेमध्ये मा. सर्वोच्च न्यायालयाबाबतच्या ज्या मुद्यांची पूर्व सूचना देण्यात आलेली होती त्यापैकी कोणत्याही मुद्याला लेखी निवेदनांत एका शब्दानेसुद्धा उत्तर देण्यात आलेले नव्हते.

१२) मा. उच्च शिक्षणमंत्र्यांनी सभागृहाला एकदा “यासंदर्भातील जो काही निर्णय आहे तो आम्ही १५ दिवसामध्ये घेऊ.” असे सांगितले. त्यानंतर पुन्हा दुसऱ्यांदा “ज्यांनी नेट-सेटची अर्हता धारण केलेली नाही अशा १० हजार शिक्षकांच्या भवितव्याचा हा प्रश्न आहे आणि या राज्यातील या दहा हजार शिक्षकांच्या भवितव्याचा प्रश्न सहानुभूतीने सोडविण्याच्या दृष्टीने राज्य सरकार निश्चितपणे विचार करीत आहे. मी माननीय सदस्यांना सांगू इच्छितो की या संदर्भातील निर्णय राज्य सरकार १५ दिवसामध्ये घेईल.” असे सांगितले व पुन्हा तिसऱ्यांदा “अध्यक्ष महाराज, या सभागृहात झालेल्या यासंबंधीच्या सर्व चर्चा, त्यातील सगळ्यांची मते आणि मी दिलेली आश्वासने लक्षात घेऊन या बाबतचा निर्णय १५ दिवसात केला जाईल.” असे सांगितले.

१३) ३ ऑगस्ट २००१ रोजी सभागृहात झालेली चर्चा याच अंकात दिलेली आहे. दिनांक २६ ऑगस्ट २००१ रोजी अमरावती येथे महाराष्ट्र प्राध्यापक महासंघाच्या कार्यकारी मंडळाने व आमसभेने मंजूर केलेल्या अहवालातील याबाबतचा मजकूर याच अंकात दिलेला आहे.

१४) सभागृहात सांगितल्याप्रमाणे मा.उच्च शिक्षणमंत्र्यांनी तो विषय मंत्रिमंडळासमोर ठेवला असे दिसते. हे माझे विधान वृत्तपत्रातील बातम्यांवर आधारित आहे. २९ ऑगस्ट २००१ रोजीच्या मंत्रिमंडळाच्या बैठकीत याबाबत झालेला निर्णय मा. मुख्यमंत्र्यांनी पत्रकार परिषदेत सांगितला. तो दुसऱ्या दिवशीच्या सर्वच वृत्तपत्रात आलेला आहे.

१५) मंत्रिमंडळाचा जो काही निर्णय झालेला आहे, त्याचे कार्यवृत्त मंत्रिमंडळात कायम झाल्यावर त्याप्रमाणे शासननिर्णय निर्गमित होण्याची कारवाई सुरू होईल. एकदा शासननिर्णय निर्गमित झाला की मग नंतरच “गणपतीबाप्पा” तयार झाले की “मारुतीराया” तयार झाले याबाबतचा निर्णय घेता येईल.

१६) प्रत्यक्ष शासननिर्णय हाती आल्यानंतरच त्याच्या गुणवत्तेवर आधारित महाराष्ट्र प्राध्यापक महासंघाच्या कार्यकारी मंडळामध्ये त्यावरील “प्रतिक्रियेचा ठराव” बांधल्या जाईल. त्यानंतर पुढील विचार किंवा प्रवास.

१.९.२००१

प्रा.बी.टी.देशमुख
विधानपरिषद सदस्य, अध्यक्ष, ‘नुटा’

आहे आणि केवळ दिल्ली विद्यापीठापुरता नाही. म्हणून अशी जी माहिती आहे ती दिशाभूल करणारी आहे. मा.विरोधी पक्ष नेत्यांनी सांगितल्याप्रमाणे आपल्या कायदा खात्याचा यासंबंधी सल्ला घेवून त्यांनी सुधारित उत्तर या सभागृहामध्ये घायला पाहिजे.

श्री.बी.टी.देशमुख : सभापती महोदय, मा.विरोधी पक्षनेत्यांनी जो हरकतीचा मुद्दा उपस्थित केला आहे त्याबाबत मी काही वस्तुस्थिती दर्शक माहिती सांगू इच्छितो. आपल्याला त्यावर निर्णय घावयाचा असल्यामुळे तो हरकतीचा मुद्दा आपल्या निर्णयासाठी आहे. मा.विरोधी पक्ष नेत्यांनी सांगितली ती गोष्ट खरी आहे. सर्वोच्च न्यायालयाच्या अंतिम निर्णयाची पहिली नोटीस तारांकित प्रश्नाच्या माध्यमातून आम्ही दिली. या सभागृहात १६ जुलै २००१ ला तो प्रश्न आला तो आज पटलावर ठेवण्यात आला आहे आणि जजमेंटचे नांव,केस नंबर,पेज नंबर सगळे दिलेले आहे. या जजमेंटमध्ये पॅरेग्राफ २१ मध्ये असे म्हटलेले आहे की, We now turn to analyse the said Regulations. They are made applicable to a University established or incorporated by or under a Central Act, a Provincial Act or a State Act, every institution, including a constituent or an affiliated college recognised by the UGC in consultation with the University concerned, and every institution deemed to be a University.. " एक एक वाक्य दिलेले आहे. या रेग्युलेशनचे त्यांनी विश्लेषण केलेले आहे. अॅप्लीकेबिलिटी कशाला लागू आहे ? रिकमेंडेटरी असे दिलेले आहे. मा.मंत्रिमहोदय बोलता बोलता म्हणाले की, मॅन्डेटरी आहे म्हणून सभापती महोदय आपण त्यांना पुन्हा विचारून घ्यावे की हा जो निर्णय आहे सिव्हिल अपिल नंबर १८१९ ऑफ १९९४, सुप्रीम कोर्ट ऐ.आय.आर.३३६ याबाबत युजीसीने मॅन्डेटरी म्हटले आहे काय ? हे एकदा विचारून घ्यावे. हे आपण त्यांना विचारून घ्यावे. या बाबतीत मघाशी मा. मंत्री महोदय म्हणाले की, यू.जी.सी. ने आपल्याला कळविले की हे मॅन्डेटरी आहे या जजमेंटनंतर त्यांनी हे आपल्याला कळविलेले आहे का ?

श्री. दिलीप वळसे पाटील : सुप्रीम कोर्टाच्या या जजमेंट नंतरच युनिव्हर्सिटी ग्रेट कमिशनने राज्य सरकारला कळविले आहे. सुप्रीम कोर्टाच्या या जजमेंट मध्ये निश्चित काय म्हटलेले आहे हे सभागृहाच्या रेकार्डवर यावे म्हणून मी आपल्याला ते वाचून दाखवितो. या ठिकाणी असे म्हटलेले आहे की, " We now turn to analyse the said Regulations. They are made applicable to a University established or incorporated by or under a Central Act, a Provincial Act or a State Act, every institution, including a constituent or an affiliated college recognised by the UGC in consultation with the University concerned, and every institution deemed to be a University. The said Regulations are thus intended to have the widest possible application, as indeed they must have if they are to serve the purpose intended, namely, to ensure that all applicants for the post of lecturer, from whichever University they may have procured the minimum qualificatory degree, must establish that they possess the proficiency required for lecturers in all Universities in the country. This is what clause 2 of the said Regulations mandates, thus;

" No person shall be appointed to a teaching post in the University.. in a subject if he does not fulfils the requirements as to the qualifications for the appropriate subject as provided in Schedule 1."

The first proviso to clause 2 permits relaxation in the prescribed qualifications by a University provided it is made with the prior approval of the UGC. This is because the said Regulations, made under the provisions of Section 26(1)(e), define the qualifications that are ordinarily and not invariably required of a lecturer. The second proviso to clause 2 make the application of the said Regulations prospective. Clause 3 of the said Regulations provides for the consequences..." म्हणजे जर याचा अंमल केला नाही तर त्याच्या कॉन्सीक्वेन्सेस काय आहे हे या जजमेंट मध्ये सांगितलेले आहे. It further states that: " provides for the consequence of the failure of University to comply with the recommendation made in clause 2 in the same terms as are set out in Section 14 of the UGC Act. The provisions of clause 2 of the Regulations are, therefore, recommendatory in character. It would be open to a University to comply with the provisions of clause

2 by employing as lecturers only such persons as fulfils the requirements as to the qualifications for the appropriate subject provided in the Schedule to the said Regulations. It would also be open, in specific cases, for the University to seek the prior approval of the UGC to relax these requirements."

Mr. Chairman, Sir, this option is given to the University. Sir, the judgment further states that : ".... Yet again, it would open to the University not to comply with the provisions of clause 2, in which case, in the event that it failed to satisfy the UGC that it had done so for good cause, it would loose its grant from the UGC. The said Regulations do not impinge upon the power of the University to select its teachers. The University may still select its lecturers by written test and interview or either." सभापती महोदय, याचा अर्थ असा आहे की, सुप्रीम कोर्टाने जजमेंट दिलेले आहे. यु.जी.सी.ने नेट-सेटची पात्रता लागू केलेली आहे ती लागू करित असताना हा ऑप्शन दिलेला आहे. १९९१ मध्ये वेगळा ऑप्शन दिला होता आणि आता वेगळा ऑप्शन दिला आहे. आमचे अनुदान हवे असेल तर हे लागू करा. नको असेल तर लागू करण्याची आवश्यकता नाही असे स्वातंत्र्य युनिव्हर्सिटीला दिले आहे. या राज्यातील १०.००० शिक्षकांचे हित लक्षात घेऊन सुप्रीम कोर्टाचे जजमेंट आहे त्यामधील लिगल पॉईन्ट तपासून घेण्याची संधी मिळाली पाहिजे. या संदर्भात ही तपासणी येत्या १५ दिवसांमध्ये करून आवश्यक तो पॉझिटीव्ह निर्णय शासन करील.

श्री. नितीन गडकरी : सन्माननीय मंत्री महोदयांनी लिगल पॉईन्ट तपासूनच सभागृहापुढे यावयास पाहिजे होते.

सभापती : आतापर्यंत हे व्हायला पाहिजे होते पण ते झाले नाही. त्यामुळे आपण संधी दिली पाहिजे.

डॉ.अशोक मोडक : सभापती महोदय, आता सन्माननीय मंत्री महोदयांनी जजमेंट वाचून दाखविले. त्या जजमेंटमध्ये म्हणा किंवा निवेदनामध्ये म्हणा. एका वाक्यात प्रॉस्पेक्टिव्हली हे अॅडव्हर्स आहे. आणि दुसऱ्या वाक्यात रेकमेंडेटरी हे प्रिडीकेट आहे याच्याविषयी तर वाद उरलेला नाही. मला आश्चर्य आणि दुःख: या गोष्टीचे वाटते की, ज्या विषयी पूर्णपणे वाद संपलेले आहेत त्या विषयात या निवेदनातले जे शोवटचे वाक्य वाद उत्पन्न करणारे आहे. सन्माननीय सदस्य श्री.बी.टी.देशमुख यांनी प्रमाणपत्र देण्यासाठी एकदम घाई कशी केली याचे मला आश्चर्य वाटते. मला तर हे शोवटचे वाक्य नवे वाद जन्माला घालील याचे भय वाटते. सन्माननीय मंत्री स्वतः आपल्या निवेदनात असे म्हणाले आहेत की, "अशा सुधारणा विद्यापीठाच्या परिणियमात करण्यात याव्यात, असे आदेश शासन स्तरावरून देऊनही विद्यापीठांनी त्यात सुधारणा केल्याचे दिसून येत नाही." सबब हे शासन १५ दिवसांमध्ये या विद्यापीठांना सुधारणा करण्याचे सांगेल. असे आपण म्हटला असता तर वाद मिटला असता. पण येत्या नागपूर अधिवेशनामध्ये पुन्हा या विषयावर वाद घालावयाचे आहे असे दिसते. मंत्री महोदय, १५ दिवसांमध्ये असे म्हणाले ते वाक्य संदिग्ध आहे.

श्री. दिलीप वळसे पाटील : नाही.

डॉ.अशोक मोडक : ठिक आहे. चांगली गोष्ट झाली. हे उपस्थित केले म्हणून आपल्याकडून नकार मिळालेला आहे. म्हणून मला यासंदर्भात स्पेसिफिक उत्तर हवे आहे. आपण म्हणजे महाराष्ट्र सरकार विद्यापीठांना त्या परिणियमात सुधारणा करण्याचे आदेश १५ दिवसांत देणार आहे किंवा नाही ?

श्री.दिलीप वळसे पाटील : यासंदर्भातील आदेश राज्य सरकारने सर्व विद्यापीठांना दिनांक ११.१२.१९९९ रोजी दिलेला आहे आणि त्याची अंमलबजावणी ११.१२.१९९९ नंतर सगळ्या विद्यापीठांनी केलेली आहे.

श्री.बी.टी.देशमुख : अध्यक्ष महाराज, मूळ प्रश्न बाजूला राहतो. माननीय मंत्री महोदयांनी सांगितल्यानंतर मूळ प्रश्न जो आहे तो असा आहे की, डायरेक्शन्स डिसेंबर १९९९ मध्ये इश्यु केल्या आहेत. नेट-सेट हे महाराष्ट्रमध्ये कंपल्सरी झालेले आहे. ते कंपल्सरी झालेले असल्यामुळे १९९९ नंतर अशा प्रकारची कोणतीही भरती झालेली नाही. कोणी बेकायदेशीर भरती केली असेल तर त्याबाबत आदेश देण्यात आलेले आहेत. म्हणून माझे म्हणणे असे आहे की, १९९९ पूर्वी म्हणजे कंपल्सरी होण्यापूर्वी हे लोक भरती झाले होते. राज्याच्या माननीय मुख्यमंत्र्यांनी दिनांक १८.१.१९८९ ला लेखी अॅप्रीमेंट केली की केंद्र सरकारच्या १७ जून १९८७ व २२ जुलै १९८८ च्या सूचनांप्रमाणे करू. या सूचनांमध्ये तदर्थ स्वरूपाच्या नेमणूका देणे, वार्षिक वेतनवाढ न देण्यात येणे, या गोष्टी नाहीत. म्हणून त्या अटी आपण रद्द कराल काय ? असे विचारले असता मंत्री महोदयांनी उत्तर दिले की, 'होय' म्हणून. त्यानंतर सन्माननीय सदस्य डॉ.अशोक मोडक यांनी असा प्रश्न विचारला होता की, आपण हा चुकीचा पायंडा

अनेक दिवस पाडतो आहेत. तेव्हा आपण पूर्ण श्रेय घ्या. त्यावेळी माननीय मंत्री श्री.दिलीप वळसे पाटील यांनी सांगितले की 'विनंतीचा स्वीकार केलेला आहे' आता मी सुप्रीम कोर्टाविषयी बोलत नाही. **राज्याच्या मुख्यमंत्र्यांनी जी बाब लेखी मान्य केलेली आहे आणि लिगल इन्स्ट्रुमेंटने १९९९ पर्यंत नेटसेट कधीच प्रिस्क्राइब केलेली नाही. स्टॅन्डर्ड कोड इश्यू केलेले नाही. डायरेक्शन्स इश्यू झालेल्या नाहीत. परिनियम झालेले नाहीत. हा काय शिक्षकांचा दोष आहे काय?** विद्यापीठाने परिनियम सक्तीचे केलेले नाहीत. तुम्ही म्हणजे राज्य शासनाने स्टॅन्डर्ड कोड केलेले नाही याबद्दल कोणी काही बोलत नाहीत. स्टॅन्डर्ड कोड तुम्ही का काढले नाही ? प्राईम इम्पॉर्टंट मॅटर म्हणजे राज्याचे मुख्यमंत्री अॅग्रिमेंट करून सांगतात की केंद्र सरकार प्रमाणे करू. मी माननीय मंत्रिमहोदयांचे आभार या करता मानले होते की, मागच्या वेळीच्या निवेदनात त्यांनी उत्तर दिले होते की 'त्यांना नेट सेट करावे लागेल' आज ते शेवटचे वाक्य थोडेसे बदलले आहे. ही चांगली गोष्ट आहे. थोडस असेल पण त्याला चांगले म्हटलेच पाहिजे. मागे या सभागृहात सांगितले आहे. तेव्हा मी आता सुप्रीम कोर्टासंबंधी काही बोलत नाही. सेवा वरिष्ठ निवड श्रेणीसाठी विचारात न घेणे, तदर्थ स्वरुपाच्या नेमणूका देणे, वार्षिक वेतनवाढी न देणे या अटी केंद्र सरकारने घातलेल्या नाही. त्यामुळे या अटी रद्द करू या संदर्भात आपण स्पष्टपणे 'होय' असे सांगितले होते. आपण पुन्हा तपासून पहा. केन्द्राने जर त्या अटी घातल्या असतील तर मी जाहीर पणे सांगतो की त्याला आम्ही विरोध करणार नाही. जर केन्द्राने त्या अटी घातल्या नाहीत तर त्या रद्द करू असे स्पष्टपणे सांगितले होते. दोन महिन्यात निर्णय घेऊ असेही सांगितले होते. परंतु त्या प्रमाणे झालेले नाही तेव्हा या संदर्भातील या अटी रद्द करणारा शासन निर्णय १५ दिवसात निर्गमित करण्यात येईल काय ?

श्री. दिलीप वळसे पाटील : सभापती महोदय, ही बाब खरी आहे की, १९९१ साली यु.जी.सी.ने रेग्युलेशन्स राज्य सरकारला पाठविले होते. त्यानंतर राज्यसरकारने हे रेग्युलेशन्स विद्यापीठांना पाठवत असतांना ते असाधारण राजपत्रात प्रसिध्द करून पाठवावयास पाहिजे होते. तसे करण्यात आले असते तर ते लीगल इन्स्ट्रुमेंट ठरले असते. परंतु राज्य सरकारकडून त्या वेळी ही चूक झालेली आहे. १९९१ मध्ये जी.आर.काढून राज्य सरकारने विद्यापीठांना हे आदेश पाठविले होते. राज्य सरकारचा हा जी.आर.जरी असला तरी लीगल इन्स्ट्रुमेंट नसल्यामुळे विद्यापीठांनी आपल्या स्टॅन्ड्युटमध्ये बदल केलेले नसतील. त्यामुळे कदाचित मधल्या काळात या नियुक्त्या होत राहिल्या आहेत. ज्यावेळी पाचवा वेतन आयोग लागू करण्याची वेळ आली त्यावेळी दिनांक ११-१२-१९९९ रोजी मी शिक्षण मंत्री होतो त्यावेळी या संदर्भात विहित पध्दतीने विद्यापीठांना आदेश देण्यात आले होते एवढेच नव्हे तर विद्यापीठ कायद्यात सुध्दा त्या संदर्भात आपण काही दुरुस्ती केली होती. त्याचा परिणाम असा झाला की १९९१ साली राज्य सरकारने आदेश देऊनही विद्यापीठाने आपल्या स्टॅन्ड्युटमध्ये बदल केलेले नव्हते. आता १९९९ मध्ये राज्य सरकारने आदेश दिल्यानंतर सर्व विद्यापीठांनी आपल्या स्टॅन्ड्युटमध्ये बदल केलेले आहेत. यु.जी.सी. असे म्हणते की नेट-सेट १९९१ पासून अनिवार्य आहे. सुप्रीम कोर्टाचे जज्जमेंट वेगळे म्हणते. राज्य सरकारने वारंवार यु.जी.सी.च्या आधाराने आणि बाकीच्या गोष्टीच्या आधाराने सभागृहामध्ये तसेच सभागृहाच्या बाहेरही परीक्षा अनिवार्य आहे अशी भूमिका घेतली आहे त्यामुळे या राज्यामध्ये १९९१ सालापासून ते १९९९ सालापर्यंतच्या मधल्या काळात जे शिक्षक निरनिराळ्या विद्यापीठात नोकरीस लागलेले आहेत ज्यांनी नेट-सेटची अर्हता धारण केलेली नाही अशा १० हजार शिक्षकांच्या भवितव्याचा हा प्रश्न आहे आणि या राज्यातील या दहा हजार शिक्षकांच्या भवितव्याचा प्रश्न सहानुभूतीने सोडविण्याच्या दृष्टीने राज्य सरकार निश्चितपणे विचार करीत आहे मी माननीय सदस्यांना सांगू इच्छितो की या संदर्भातील निर्णय राज्य सरकार १५ दिवसामध्ये घेईल.

श्री.वसंत काळे : माझा प्रश्न असा आहे की २००० साली नवीन रेग्युलेशन आले होते. १९ सप्टेंबर १९९१ चा सातत्याने उल्लेख करण्यात येत आहे. तेव्हा १९ सप्टेंबर १९९१ चे रेग्युलेशन सुपरसीड केले असे माननीय मंत्रिमहोदयांनी कबूल केल्यानंतर त्याचा आधार घेऊन जी चर्चा चालू आहे ती मूलतः चुकीची आहे. एकदा ते रेग्युलेशन सुपरसीड झाले आणि २००० सालच्या रेग्युलेशनची

अंमलबजावणी शासनाने १९९९ पासून केल्या नंतर स्टॅन्ड्युटमध्ये बदल करण्यात आलेले आहेत. त्या अगोदर स्टॅन्ड्युटमध्ये बदल करण्यात आलेले नव्हते. माननीय मंत्रिमहोदयांनी उत्तर देत असतांना असे सांगितले आहे की विद्यापीठाच्या स्टॅन्ड्युटस मध्ये असा उल्लेख आहे की दोन वर्षे सर्व्हिस झालेली असेल तर डीम टू बी कनफर्म असे स्टॅन्ड्युटस अस्तित्वात आहे तेव्हा त्याचाच आधार घेऊन सरकार एका बाजूला त्यांना तदर्थ म्हणते. स्टॅन्ड्युटसप्रमाणे ते कायम आहेत. तेव्हा यातील डेड लॉक दूर करण्यासाठी सध्या जे स्टॅन्ड्युटस आहे त्याचा वापर करून यांना डीम टू बी कनफर्म अशी भूमिका जाहीर करण्यास काय अडचण आहे ?

(सभापतीस्थानी- माननीय सभापती)

श्री.दिलीप वळसे पाटील : अध्यक्ष महाराज, ती तरतूद अॅक्टमध्येच असल्यामुळे मी त्यावर अधिक भाष्य करण्याची गरज नाही.

श्री.बी.टी.देशमुख : अध्यक्ष महाराज, कन्फर्म करणे हा महत्त्वाचा विषय नाही. ते तर ते आहेतच. माझे एकच म्हणणे आहे की, राज्याच्या मुख्यमंत्र्यांनी १८ जानेवारी, १९८९ ला लेखी अॅग्रीमेंट केले होते त्यात मान्य केले आहे की, १७.६.८७ आणि २२.७.८८ च्या केंद्र सरकारच्या सूचनेनुसार अंमलबजावणी केली जाईल. तदर्थ स्वरुपाच्या नेमणूका देणे, वार्षिक वेतनवाढ देण्यात न येणे, त्यांची सेवा वरिष्ठ व निवड श्रेणीसाठी विचारात न घेणे, सेवा ज्येष्ठता न देणे इ. अटी युजीसीने तसेच केंद्र सरकारने केव्हाही घातलेल्या नव्हत्या आणि आजही नाहीत तर याची तपासणी करून त्या अटी रद्द करण्याचा निर्णय घेणार काय आणि तो निर्णय १५ दिवसात निर्गमित करणार काय ?

श्री.दिलीप वळसे पाटील : अध्यक्ष महाराज, या सभागृहात झालेल्या यासंबंधीच्या सर्व चर्चा, त्यातील सगळ्यांची मते आणि मी दिलेली आश्वासने लक्षात घेऊन या वावतचा निर्णय १५ दिवसात केला जाईल.

श्रीमती इंदुमती नाकाडे : अध्यक्ष महाराज, शासकीय महाविद्यालये आणि विज्ञान संस्था अध्यापक महाविद्यालयातील १२५ प्राध्यापक गेल्या १० वर्षांपासून कार्यरत आहेत त्यांना अजूनही नियुक्तीचे आदेश देण्यात आलेले नाहीत. ते आपण देणार काय ? आणि दुसरे असे की, त्यांना कोर्टाची मार्ग बंद करण्यासाठी कॅव्हेट घेऊन मॅट आणि हायकोर्टामध्ये सुध्दा जाता येत नाही तेव्हा त्यांना न्याय देण्याच्या दृष्टीने आपण त्यांना ताबडतोब कामावर घेणार का ?

श्री.दिलीप वळसे पाटील : अध्यक्ष महाराज, हा वेगळा प्रश्न आहे, पण तरीसुध्दा अतिशय जिद्दाळ्याचा प्रश्न असा आहे म्हणून मी या संदर्भात आपल्यामार्फत सभागृहाला सांगू इच्छितो की, हे अधिव्याख्याते गेल्या १०-१५ वर्षांपासून अस्थायी स्वरुपात शासकीय सेवेमध्ये काम करीत आहेत. खरे म्हणजे इतका काळ अस्थायी स्वरुपात त्यांना ठेवणे बरोबर नाही. याबाबतीत त्यांनी पब्लिक सर्विस कमिशनकडे जायला पाहिजे होते. पण जेव्हा ही बाब माझ्या निदर्शनास आली त्यानंतर मी पब्लिक सर्विस कमिशनला याबाबतची प्रोसेस सुरु करण्याची विनंती केलेली आहे. तो विषय याच्याशी लिंक होणारा आहे त्यामुळेच आता मी यावर अधिक बोलत नाही. पण या सर्वच अधिव्याख्यात्यांवाबत शासनाचा दृष्टीकोन सहानुभूतीचा आहे इतकेच मी आपल्याला सांगेन.

श्री.नितीन गडकरी : अध्यक्ष महाराज, नामदार मंत्री महोदय याबाबत प्रयत्न करीत आहेत त्या बद्दल मी त्यांचा आभारी आहे. परंतु तुम्ही याबाबत एमपीएससीशी बोलून घ्यावे कारण नागपूरात या अधिव्याख्यात्यांना क्वार्टरमधून खाली करून राहिले आहेत...

श्री.दिलीप वळसे पाटील : अध्यक्ष महाराज, या सर्व अधिव्याख्यात्यांना सेवेतून कमी करू नये अशा सूचना देण्यात आलेल्या आहेत.

NUTA BULLETIN (Fortnightly Journal of NAGPUR UNIVERSITY TEACHERS' ASSOCIATION) **CHIEF EDITOR :** Prof. A.G.Somvanshi, Shankar Nagar, AMRAVATI-444 606. **EDITOR :** Prof. S.S. Gawai, 1, Abhinav State Bank Colony, Chaprashi Pura, Camp, AMRAVATI 444 602. **PUBLISHER :** Prof. S.R. Kalmegh, Lahari Apartment, Keshao Colony, Camp, AMRAVATI 444 602. Type Setting at NUTA Bulletin Office, Phundkar Bhavan, Behind Jain Hostel, Maltekadi Road, Amravati-444 601. **PRINTED AT** Bokey Printers, Gandhi Nagar, Amravati. (M.S) **REGD NO. MAHBIL/2001/4448** Licenced to post without prepayment **LICENCE NO. NR/ATI/78/2001** Name of the Posting office : **R.M.S. Amravati.** Date of Posting : **06.09.2001**

If Undelivered , please return to : NUTA Bulletin Office, Phundkar Bhavan, Behind Jain Hostel, Maltekadi Road, Amravati-444 601.

To,.....
.....
.....
.....
.....
.....